

ELŐTERJESZTÉS

Pannonhalma Város Önkormányzat Képviselő-testületének 2017. november 07. napi ülésének 2. napirendi pontjához

Napirend:

2.) A Pannonhalma XXI. elnevezésű fejlesztési projektsomag ismertetése.

Előadó: Vas Gábor alpolgármester

Tisztelt Képviselő-testület!

Pannonhalma Város Önkormányzata a tavalyi évben összeállította a Gesztenyés Horog Fejlesztési Konceptiót, amely a középtávú városfejlesztési célokat tartalmazza. Idén nyáron elindult az apátsággal és a Széchenyi István Egyetemmel egy együttműködés, hogy a városi elképzeléseket kiegészítsük az apátság fejlesztés javaslataival, és egy nem csak megjelenésében, de technológiájában is 21. századi várost építsünk. Ennek a munkának lett az eredménye a PANNONHALMA XXI! – Tradíció és Megújulás program az eredménye. A következő időszakban az ennek a megvalósításához szükséges források megszerzése lesz a feladat.

Előterjesztésemhez mellékelten csatolom a PANNONHALMA XXI! – Tradíció és Megújulás programot.

Határozati javaslat:

Pannonhalma Város Önkormányzatának képviselő-testülete az előterjesztésben foglaltak szerint elfogadja Pannonhalma XXI. elnevezésű fejlesztési projektsomagról szóló beszámolót. A képviselő-testület felhatalmazza az alpolgármestert, hogy a program megvalósításával kapcsolatos egyeztetéseket lefolytassa

Felelős: Bagó Ferenc polgármester

Határidő: Azonnal

Pannonhalma, 2017. október 30.

Vas Gábor sk.
alpolgármester

PANNONHALMA XXI!

Tradíció és Megújulás

**Mintaprogram az integrált városfejlesztési programok
megvalósítására és városi smart megoldások bevezetésére
járasközpont településeken**

Egyesült Nemzetek
Nevelésügyi, Tudományos és
Kulturális Szervezete

Világörökség
Magyarországon

Pannonhalma, 2017. október 23.

1.BEVEZETÉS.....	4
2.A PANNONHALMA XXI! PROGRAM JÖVŐKÉPE.....	4
3.FEJLŐDÉSI KERETEK PANNONHALMÁN.....	5
4.FEJLESZTÉSI IRÁNYOK PANNONHALMÁN.....	6
4.1.Térségi szemlélet a turisztikában.....	6
4.2.Alkonyatipar fejlesztése.....	6
4.3.Pannonhalma Smart City program.....	7
5.A PANNONHALMA XXI! PROGRAM EDDIGI MEGVALÓSÍTÁSA.....	7
5.1.Térségi szemlélet a turisztikában.....	7
5.2.Alkonyatipar fejlesztése.....	8
5.3.Pannonhalma Smart City program.....	8
6.A PANNONHALMA XXI! PROGRAM TOVÁBBI ELEMEI, AHOL A KORMÁNY SEGÍTSÉGÉT VÁRJUK.....	9
6.1.Térségi szemlélet a turisztikában.....	9
6.2.Alkonyatipar fejlesztése.....	11
6.3.Pannonhalma Smart City program.....	11
7.A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ÁTTEKINTÉSE.....	13
8.ÖSSZEGZÉS.....	13

1. BEVEZETÉS

A Pannonhalma Város Önkormányzata az elmúlt másfél évben gördülő tervezéssel készítette elő **középtávú városfejlesztési programját, a Gesztenyés Horog Fejlesztési Koncepciót**. A program elnevezése is szimbolikus!

A Gesztenyés Horognak megbecsült helye van az apátság és a település történetében: maga is ezer vagy több évet számlálva érintetlen és élő tanúja az ezeréves múlt eseményeinek, jelenségeinek. Szerepe, jellege szerint egyszerre volt helyi és távolsági út: ez volt a Győrből Pannonhalmára jövő közvetlen út befejező szakasza. Ezen az úton indultak hajdan az apátok nem ritka kiszállásaikra, messzi utazásaikra. Itt jutottak föl a monostorba a különböző magyar és idegen méltóságok, köztük az alapító uralkodóház királyai, hercegei, soraikban a szentek is. Zarándokseregek lába verte föl a löszbe vájódott út porát; katonák csizmája, lovak patája rúgta-kavarta sarát. Szolgák, alkalmazottak és jobbágyok, a település apraja-nagyja lépte meg életében sokszor az emelkedő métereket.

Ahogy a Gesztenyés Horog évszázadok óta összeköti a várost és az apátságot, a szereplők egymásra utaltsága sem változott az idők során. Pannonhalma városa nem volt és nem lehet sikeres önmagában, ezért kezdeményeztük, hogy készüljön az apátsággal közös fejlesztési program, amely a PANNONHALMA XXI! – Tradíció és Megújulás címet kapta.

A PANNONHALMA XXI! programban az önkormányzaton és az apátságon kívül részt vesz még a Gyümölcsoltó Boldogasszony Plébánia, mint a városkép szempontjából meghatározó várbástya terület kezelője. A Széchenyi István Egyetem a program elkészítéséhez nyújtott szakmai támogatást, valamint együttműködik az önkormányzattal a városi smart megoldások adoptálásában, és egy kísérleti önvezető elektromos taxi program előkészítésében és elindításában.

2. A PANNONHALMA XXI! PROGRAM JÖVŐKÉPE

Pannonhalma város és térsége a helyi lakosságra, valamint a Győrből kitelepülni szándékozó, magasan kvalifikált rétegekre támaszkodva **tovább tudja növelni lakosságát**. A betelepődést elősegítő településszerkezetnek, (figyelemmel a természeti és építészeti értékek védelmére), és **a város által nyújtott kedvező gazdasági környezetnek** (különös tekintettel a pénzügyi és szolgáltató szektorra, az apátsággal, illetve a környező településekkel összefogásban fellendített kulturális és ökoturizmusra) köszönhetően a város rendelkezik azokkal az anyagi erőforrásokkal, amelyek lehetővé teszik azoknak a hiányzó funkcióknak a finanszírozását, melyek okán teljes jogú kistérségi központként, és Győr „előváráként” **funkcionálhat**.

A város az itt élő lakosság, és a városba látogató turisták számára vonzó, **magas szintű turisztikai, köz- és kulturális szolgáltatásokat nyújt**.

Kihívások és jövőkép:

A Világörökséghez méltó településkép: A város jó megközelíthetősége, a **minőségi lakókörnyezet**, a támogató önkormányzat, valamint a befogadó lakosság potenciális lehetőséget jelent arra, hogy Győr magasan kvalifikált, gazdaságilag potens lakossága ideális lakóhelynek véltse a várost, ahol a nyugalmas, és biztonságos környezetet tökéletesen

kiegészítik a magas szintű közszolgáltatások, valamint a kulturális programok sokszínűsége.

Tradíció és megújulás: Pannonhalma történelmének és a Bencés tradícióknak sokrétű bemutatása nem csak a világörökségi, hanem a városi területeken is. Az egyes turisztikai és kulturális, hitéleti élmények összehangolása újszerű technológiák alkalmazásával.

Befektetés ösztönzés fejlesztése: A magas gazdasági potenciállal rendelkező lakosság számára **ideális vállalkozói környezet** biztosítása a kedvező helyi adórendszeren, az ügyfélbarát önkormányzati ügyintézésen, és a megfelelő irodai kapacitások kialakításán keresztül.

Innovatív megoldások a hétköznapokban: A Széchenyi István Egyetemmel együttműködésben a jövő közeledési és városüzemeltetési „okos technológiáit” a térségben elsőként bevezető **kísérleti várossá** kívánunk válni, amely a magyar és nemzetközi cégek, kutatóműhelyek számára bemutatkozási, a diákok számára gyakorlatorientált oktatási helyszínt biztosít.

Pannonhalma brand kialakítása: A magas színvonalat képviselő apátsági termékek és brand mellett -mezőgazdaság termékek esetében - szükséges a **Pannonhalma - Sokoró brand** további erősítése, a természeti környezetre jobban ügyelő tájgazdálkodási módok (farm rendszer, gyümölcsstermesztés, biogazdálkodás) ösztönzése a nagytáblás, monokultúras műveléssel szemben. A helyi magas minőségű termékek (borok, párlatok, lekvárok, mézek, gyógynövények, stb) közös marketingjének a megszervezése.

3. FEJLŐDÉSI KERETEK PANNONHALMÁN

Pannonhalma legfőbb jellemzője a kettősség. E név hallatán az emberek többségének a világörökségi státusz, az apátság egyetemes értéket képviselő spirituális és szellemi közege, kimagasló minőségű épített és természeti környezete, valamint az általa nyújtott magas színvonalú szolgáltatások és termékek jutnak eszébe. Ezt a brandet az apátság állhatatos és professzionális munkával, és jelentős fejlesztési források felhasználásával építette, míg a várost számos körülmény hátráltatta:

- A világörökségi státusz miatt az ipartermelő beruházások elkerülték a várost, **csékély a település adóbevétele.** A turisztikai attrakciók és potenciálok a világörökségi területekre koncentrálnak, a városban érdemi turisztikai forgalmat, és emiatt befektetés-ösztönzési hatást nem generálnak. Bár az apátsági programkínálat több napra elegendő, **Pannonhalma megmaradt 1 napos turisztikai célpontnak**, az éves vendégéjszaka szám a megvalósult fejlesztések ellenére csupán 3000 éjszaka! A programajánlat jelenleg is lehetővé tenne több napos tartózkodást, azonban minőségi szálláshely híján ez nem reális cél rövidtávon. A megvalósítás előtt álló Bencés Szálloda ezt a problémát már megoldja, de az adó bevételek így is elmaradnak a nyugat dunántúli járásközpontok átlagától.
- A felzárkózáshoz szükséges források megszerzésében az önkormányzat nem tudott érdemi eredményeket felmutatni, az elmúlt 10 évben **a városba érkező közcélú hazai és EU források elenyészőek voltak, ezzel is növelve a kontrasztot az Apátsági helyszínek és a város közterületek között.**
- Az önkormányzat mindig is nagy hangsúlyt fektetett a prudens gazdálkodásra, emiatt az önkormányzati adósságkonszolidáció során csak a működéshez szükséges 20 millió Ft-os folyószámla hitelét vállalta át az állam, így **komoly hátrányba került a többi, felelőtlenül gazdálkodó településhez képest.** A járóbeteg központ kialakításához szükséges 50 millió Ft-os hitel törlesztése jelenleg is állandó likviditási problémát jelent a város tulajdonában álló gazdasági társaságnak, amelyet az önkormányzat

minden évben jelentős összeggel kénytelen támogatni, hogy a térségi egészségügyi ellátási kötelezettségének megfelelő minőségben eleget tudjon tenni.

- A város a fenti okok miatt a saját városi szellemi holdudvarának kiépítésébe és a települési infrastruktúra fejlesztésébe a **szükségesebnél, lehetségesnél kevesebb energiát és forrást tudott belefektetni.**

Eleddig a világörökségi magterület fejlesztése volt jellemző, mely mára számos kulturális, szakrális, turisztikai és közszolgáltatást nyújt. Ehhez hasonlítva erősen leszakadó és minőségében elmaradó résznek tekinthető a pannonhalmi városmag. A világörökségi cím mellett a Magyar Állam vállalta a világörökségi helyszín és annak környezetének fejlesztését is. Ez utóbbi még számos kihívással küzd. **Fontos lenne a városmagot is felzárkóztatni a világörökségi helyszín színvonalára és egy egységes, minőségi lakó-, közösségi és turisztikai környezetet kialakítani.**

Az utóbbi években szerencsére néhány érdemi fejlesztés is megvalósult a település más részein, melyre jó példa a fő tér kialakítása, mely szomszédságában az egykori apátsági major is megújult minőségi kiállítótérként.

Ezt a kettősséget lehet oldani egy közös és diverzifikált fejlesztési koncepció szisztematikus megvalósításával.

4. FEJLESZTÉSI IRÁNYOK PANNONHALMÁN

Az előző pontban bemutatott, problémákkal és konfliktusokkal terhelt helyzetből kívánunk közösen kitörni azzal, hogy a PANNONHALMA XXI! programban 3, egymással is szinergiában lévő fejlesztési irányt határoztunk meg.

4.1. Térségi szemlélet a turisztikában

Rövid távon szeretnénk a Pannonhalmi aktív, kulturális és gasztronómiai attrakciók körét, és ezen belül a programkínálatot bővíteni, hogy az apátsági látnivalókkal és szolgáltatásokkal együtt **legalább 3-5 napos turisztikai helyszínné fejlődjünk.** Ennek keretében első körben a **Pannonhalmi Borvidék egységes turisztikai kínálatát** álltunk neki megszervezni, azonban a 10 éves fejlesztési ciklus végére azt a célt tűztük ki, hogy az **M1-es autópálya Veszprémi lehajtójától a Balaton északi partjáig tartó, általunk Pannónia Príma Régióknak nevezett,** méretét és szolgáltatás színvonalát tekintve Európai szinten is értelmezhető turisztikai terület kapujaként funkcionáljon Pannonhalma. A 82-es út (Culture Route), és a tervezett Pannonhalma – Tihany kerékpárút által felfűzött **Sokorói dombság, Bakony és Balaton Felvidék térségek együtt egy Provence-hoz hasonló hangulatú és versenyképességű desztináció kialakítását teszi lehetővé a Magyar Turisztikai Ügynökség vezetésével.**

4.2. Alkonyatipar fejlesztése

A jogerős építési engedélyekkel rendelkező, a termál területre tervezett 4*-os wellness szálloda megvalósításának esélye erősen csökkent az apátság konferencia hoteljének állami támogatásával. Az épület áttervezését követően szakmai befektető bevonásával **prémium idősök otthona** ellátást szeretnénk a területen nyújtani. Ennek célcsoportja a döntően **külföldi friss nyugdíjasok,** akik számára a város **megközelíthetősége** (4 reptér, autópálya a közelben), **biztonsága, a világörökségi és nívós természeti környezete,** a szellemileg is aktív időskor eltöltését lehetővé tevő **programkínálata,** valamint a **korszerű egészségügyi ellátások** (5 éve átadott járóbeteg központ helyben, Petz Aladár Kórház Győrben) megfelelően vonzó lehet.

4.3. Pannonhalma Smart City program

Pannonhalma Campus rendezvénysorozat életre hívásának az volt a célja, hogy a letehetségesebb egyetemistákat, kiváló egyetemi oktatókat, jeles művészeket a város magához vonzza, létrejöjjön egy „**Pannonhalma Barátai**” közösség, amely természeténél fogva sokszínűbb, világibb lehet, mint az apátság, amúgy mérhetetlenül nagy, de alapvetően a kereszténységhez és a bencés hagyományokhoz kapcsolódó szellemi holdudvara. A PC keretében a résztvevő diákok 1 hetes multidiszciplináris csoportmunkában szakértő mentorok vezetésével konkrét megoldási javaslatot állítanak össze a Campus témájául szolgáló problémára. (műemlék bortároló fejlesztése, Gesztenyés Horog Rehabilitációja, Szíriai polgárháborút lezáró béketárgyalások szimulálása. konstruktivista alkotóműhely, önvezető elektromos taxi rendszer előkészítése stb).

A Smart City program másik lába a **Széchenyi István Egyetemen történő együttműködés** kialakítása, hogy Pannonhalma városa az **önvezető és elektromos gépjárművek, valamint vezérelt energiatermelési és tárolási rendszerek** (smart grid) esetében az egyetem gyakorlati kísérleti laboratóriumává váljon.

5. A PANNONHALMA XXI! PROGRAM EDDIGI MEGVALÓSÍTÁSA

5.1. Térségi szemlélet a turisztikában

- Az elmúlt években az **apátság számos turisztikai célú fejlesztést valósított meg** a bazilika felújításától a Szent Jakab Ház megépítésén át az apátsági major átépítéséig, valamint a közeljövőben készül el az apátság 4*-os szállodája.
- Az idei évben, függetlenül a pályázati források visszavonásától, megalapítottuk a **Pannonhalma Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesületet**, hogy a borvidék turisztikai szereplőit összefogja. Az egyesületbe került át az eddig önkormányzati intézményként működő Tourinform iroda, és az egyesület fogja kibocsátani a **2-4-7 napos Pannonhalma Turisztikai Kártyát**, amely a csomagban szereplő attrakciók esetében ingyenes belépést, illetve kedvezményt biztosít.
- A helyi kerékpáros egyesület kezdeményezésében működő **Pannonhalma Prológ kerékpárverseny** az elmúlt 2 évben már a V4 nemzetközi, UCI minősítéssel rendelkező körverseny részévé vált.
- A **TOP-1.2.1-15 (turisztikai fejlesztések)** keretében 300 millió Ft támogatásban részesültünk a **TSZ műhelyek megújítására**. A műemlék, és már felújított apátsági major mellett található területen egy a török magyar háborúk korát bemutató interaktív kiállítás (AR és VR tartalmak, diorámák, kipróbálható replikák), vendéglátó egység, és Tourinform iroda kap helyet. Szintén itt alakítunk ki 3 busz, és 60 gépkocsi számára parkolási lehetőséget. A parkolókkal új útvonalat biztosítunk a turisták számára az apátság megközelítéséhez a városközponton keresztül (major, Fő tér, Gesztenyés Horog, Váralja érintésével), előmozdítjuk, hogy az érkező vendégek a városi szolgáltatásokat is igénybe vegyék, továbbá csökkentjük a Világörökségi területek gépjármű terhelését. Szintén ebből a projektből alakítunk ki a szolgabírói házban **6 db szabadulás játékot (Csapdaház)**, amelyek tematikája illeszkedik a város történelméhez, és az apátsághoz.

- Az apátsággal konzorciumban benyújtott **GINOP - 7.1.6 – 16** (Világörökségi területek fejlesztése) pályázat keretében 95 millió Ft értékben megvalósulhat a **Gesztenyés Horog rehabilitációjának I. üteme**. Az apátságnak évszázadokon keresztül a legfontosabb – ha nem az egyetlen – közlekedőútja a Gesztenyés Horog volt. Jelentőségét egészen 1831-ig megtartotta, amikor a nehezen járhatónak minősített régi út kiváltására megépült a ma is használatos Új út, míg a Gesztenyés Horog a feledés homályába veszett. A döntően világörökségi területen fekvő, kétoldalról természetvédelmi területtel határolt történelmi út a profán városközpontot, valamint az élő és működő, jelenleg is bencés szerzeteseknek otthont adó szakrális teret, az apátságot köti össze. A projekt keretében megoldjuk az út csapadékvíz elvezetését, elektromos, víz és csatornahálózatot, közvilágítást, valamint ingenyerk WiFi-t építünk ki 700 méter hosszán.
- A Győr Modern Város program keretében megépül a **Győr – Pannonhalma kerékpárút**, így közvetlen kapcsolatunk lesz Szigetközön keresztül az Eurovelo hálózathoz. A kerékpárút a túrázókon kívül a győri lakosság számára is közvetlen elérhetőséget biztosít.

5.2. Alkonyatipar fejlesztése

- A **TIOP-2.1.2-07/1** program keretében közel 900 millió Ft összköltséggel épült meg 2012-ben a **Szent Márton Járóbeteg Központ**, ahol 16 szakrendelésen összesen 23 orvos dolgozik. A járóbeteg központ mára a térség meghatározó egészségügyi szolgáltatójává vált, amely a közfinanszírozást tekintve 100%-os kihasználtságon működik.
- A járóbeteg központ a közszolgáltatások megfelelő szintű ellátása érdekében a **TIOP-2.2.6-12/1B** pályázat keretében 86 millió Ft-os költséggel egy **bőrgyógyászati lézercentrumot** hozott létre, amely részben piaci szolgáltatásokat is nyújt, ezzel is csökkentve a működési veszteségeket.
- A **13 hektáros termál fejlesztési területre** jogerős építési engedéllyel rendelkezik a város egy 100 szobás szálloda kialakítására, amely kisebb átalakítást követően megfelelné egy „Idős Hotel” céljaira is.

5.3. Pannonhalma Smart City program

- A város **2017 nyarán immár 3. alkalommal rendezte meg tisztán saját forrásból a Pannonhalma Campus rendezvénysorozatot**. A PC rendezvények, programjuktól függően egyetemi oktatók, hallgatók, gyakorló szakemberek, kutatók, tudósok, művészek részvételével, egyegy jól definiált feladat megoldási alternatíváinak kidolgozása köré épülnek fel. A műhelyrendezvényeket tudományos, művészeti, közéleti témákkal foglalkozó előadások, kiállítások, előadóművészeti események kísérik. A célunk, hogy különböző egyetemekről érkező, különböző tudományágakat képviselő diákok csoportmunkában dolgozzanak, hogy a rendezvény (kurzus) témájával szolgáló problémára komplex megoldási javaslatot adjanak a saját szakterületükön szerzett tudás felhasználásával. Ezzel párhuzamosan a diákok a kapcsolódó tudományterületek ismeretanyagát, a tudományterületeken átívelő szakmai együttműködés kihívásait, valamint az ezekben rejlő lehetőségeket is megismerik. A III. PC keretében a vendégül látott diákok a Gesztenyés Horog fejlesztésének II. ütemének tartalmát (műalkotások, installációk, audiovizuális elemek) határozták meg.
- Pannonhalma városa az apátság mellett saját jogán is bekerült **Győr Európa Kulturális Fővárosa** programjába a Pannonhalma Campus rendezvénysorozat egész évre történő kibővítésével.

- 2017-től Pannonhalma ad otthont **Fajó János Kossuth- díjas konstruktivista művész 35 éves múlttal bíró nemzetközi szabadiskolájának**, amely amellet, hogy ragot ad a település kulturális életének és a város szellemi holdudvarát is bővíti, jelentős marketing értékkel is bír itthon és külföldön egyaránt a modern művészetek iránt érdeklődők körében.
- Pannonhalma Város Önkormányzata a közúti kapcsolattal nem rendelkező zöldmezős fejlesztési területére jogerős engedéllyel rendelkezik egy **napelempark kiépítésére**, amelyhez pályázati forrást, vagy befektetőt keresünk.

6. A PANNONHALMA XXI! PROGRAM TOVÁBBI ELEMEI, AHOL A KORMÁNY SEGÍTSÉGÉT VÁRJUK

6.1. Térségi szemlélet a turisztikában

- **A Gesztenyés Horog esetében forráshiány miatt a GINOP projekt keretében csak az első ütem kerül megvalósításra. ahhoz, hogy ennek legyen értelme, nélkülözhetetlen a Gesztenyés Horog II. ütemének megépítése is.** A sétány koncepciója, hogy 7 olyan funkcionális központ alakítunk ki, ahol képzőművészeti alkotásokkal és audiovizuális tartalmakkal a Titok szó eltérő jelentéstartalmát mutatjuk be. Az út a profán városközpontot és a szakrális Várat köti össze, a tervezett funkciók pedig erre az átmenetre hívják fel a figyelmet és készítik fel az apátsági látogatókat a rájuk váró spirituális élményre. A II. ütem pontos műszaki tartalma a III. Pannonhalma Campus (2017 július) során készült javaslatokból a szakmai zsűri véleménye alapján került meghatározásra.
- **Bortároló – Magtár tömb rehabilitációjára egy TOP-2.1.1-16 (barnamezők felszámolása) projektet nyújtottunk be, amely forráshiány miatt sajnos nem részesülhetett támogatásban.** A műemlék Magtár épülete szolgálna a Pannonhalma Campus központjaként, itt az ingatlan tulajdonviszonyának rendezését követően (befejezetlen, szabálytalansággal zárult EU-s projekt) a működéshez szükséges előadó és csoportmunka termeket, valamint irodákat alakítjuk ki. A bortároló felé eső domboldal a szabadtéri színpad természetes lelátójaként szolgál. A bejárat mellett található épület elbontását követően a Bortárolót és a Magtárt körbe ölelő fal, valamint a Pannonhalma Borozó tömbje egy új városi teresedést alakít ki, amely közvetlen kapcsolatban van a Fő térrel. Az udvar déli részében a jelenlegi bejárat és a támfal közti területen kerül kialakításra egy szőlőlugasos borkóstoló terasz, amely alkalmas a nyári időszakban is a délutáni tűző nap árnyékolására. A bár terasza mögött szabadtéri sütögetésre és főzésre alkalmas helyet alakítunk ki. Ezt táborozók, csoportok, és a helyi lakosság is használhatja. Pannonhalma jelenleg nem rendelkezik szabadtéri koncertek tartására alkalmas területtel (a Fő tér ehhez nem megfelelő), a tervezett fejlesztés ezt orvosolná, és egyben felszámolna egy műemléki környezetben fekvő barnamezős területet.
- **Pannonhalma Prolog 3 napos, nemzetközi, minősített kerékpárversennyé** fejlesztése, amely áll egy szlovák mezőnyversenyből, egy győri egyéni időfutamból, és egy Pannonhalmi több körös critérium versenyből. A projekt kapcsolódik a Gesztenyés Horog fejlesztéséhez, mivel ez a 700 méter hosszú, 10%-os emelkedő, amely az apátság főbejáratánál végződik egy kultikus helyszínné válhatna a hazai kerékpársportban.
- A koncepció a szerint a **Mátyás király utcát** a TSZ műhelyektől a Várbástyaig, valamint a Szabadság téri liget és Pannonhalma Borozó közti területet első ütemben vegyes forgalmú, későbbiekben sétálóutcává alakítjuk, az Apátsági Majornál meglévő

parkolóhelyekhez elektromos töltőt építünk ki. A tervezett apátsági szálloda esetében elkerülendő, hogy az ehhez szükséges parkolókat a major udvarán kelljen kialakítani, ezért a TSZ műhelyek melletti területen zárt parkolót tervezünk. Része a koncepciónak a **Szabadság téri liget** átnevezése Szent László ligetté, a park ősfáinak megtartásával, és a terület különleges domborzati viszonyainak kihasználásával egy a jelenlegihez képest könnyen megközelíthető, a mellette futó sétálóutcával kapcsolatban lévő pihenőpark kialakítása. A liget Fő tér felőli sarkában a városi nagyrendezvények igényeit is kielégítő föld alatti nyilvános wc építése is szükséges.

- Pannonhalmán jelenleg a turisztikai fejlesztések szomszédágában található a **Panoráma Camping**, amely az elmaradt beruházások miatt évek óta nem üzemel, holott korábban jelentős számú holland és belga lakókocsis, lakóautós turistát fogadott, aki amellet, hogy a Balaton felé tartó úton megpihentek, több hetet is eltöltöttek a városban. A város turizmusának nagy szükség lenne arra, ha ez ismét egy jól működő kemping lenne. Ehhez szükséges a terület megvásárlása (a tulajdonos koránál fogva hagyott fel az üzemeltetéssel), és a terület teljes felújítása. **A kemping üzemeltetéséből származó bevétel hosszú távon képes lenne stabilizálni a város költségvetését.**
- A korábban megújult Fő tér és Major szomszédágában, nyugat felé kinyúló homokkőpadra épült plébánia területe a **reneszánsz téгла erőd bástyákkal** a városkép meghatározó eleme, és innen a Sokorói dombság pazar panorámát nyújt, így a templom előtti tér kedvelt helyszín a városba látogató turisták számára. A bástya fal és a felette lévő utak, terek építészettörténeti és régészeti (középkori temető található itt) kutatást követő megújításával a város és a győri régió díszévé válhat.
- A **Szent Jakab Ház** a Pannonhalmi Főapátság egyszerű vendégházaként, egyfajta zarándokszállásaként üzemel öt perc sétára a vártól. A parkolás jelenleg is biztosított a területen. A ház a szállások mellet közösségi tereket is biztosít. A szállások alacsony komfortfokozatúak és közösségi, csoportos szállásnak tekinthetők. Az elmúlt években megváltozott turisztikai szállásigények szükségessé teszik a diák és zarándok csoportok fogadására alkalmas Szent Jakab Ház szállásépületeinek átalakítását a többnapos programokhoz jobban igazodó kis létszámú, családi szálláshelyiségek elérése érdekében. Három darab, egyenként 216 m²-es épület kerülne átalakításra és berendezésre. Ennek átalakítási munkálatai éven belül megvalósíthatóak.
- Az elmúlt években a **Pannonhalmi VIATOR Étterem** az egyik legkiválóbb vidéki „gasztronómiai helyé” vált. Az ezt kedvelő, mélyebb gasztronómiai élményeket választó célközönségén túl, szeretnénk megszólítani az Apátság területén kiránduló, egyszerűbb, biztró jellegű gyorsétkezésre nyitott vendégeket is. Ennek helyét az Viator Étterem alagsorában lenne célszerű kialakítani megközelíthetőségi, turisztikai és parkolási szempontokat figyelembe véve. A fejlesztés révén kb. 100 m²-et érintő belső átalakítás tervezünk, mely a meglévő tárgyaló helyiséget érinti. A biztró kb. 22 fő befogadására lesz alkalmas, valamint az alagsorban lévő rámpa vízszintes részét tervezzük külső teraszként kialakítani kb. 60 m²-en 30 fő elhelyezésével. Az átalakításon túl a konyhatechnológia eszközeit és az éttermi tér bútorait szereznek be.
- A személygépkocsival érkező turisták számának jelentős megnövekedésével a világörökségi helyszínen kritikussá vált a **parkolás**. Elengedhetetlen a parkolási rend teljes körű felülvizsgálata és átalakítása minél több parkolóhely kialakítása, valamint hatékonyabb parkolási rend megteremtése érdekében. A cél legalább 89 új parkoló kialakítása, racionalizálás és építés útján kb. 1400-1500 m²-en. A parkolás rendet

sorompók és beléptető rendszer kiépítésével valósítatnánk meg.

- A Vidékfejlesztési Program **VP3-16.4.1-17** pályázati kiírására előkészítettük a **Pannonhalmi Rövid Élelmiszerellátási Lánc Programot**, amelynek keretében a Pannonhalma városfejlesztő Kft, mint piacszervező fogná össze a térség helyi termelőit. A cég a piacokon, vásárokon való árusítás mellett Győr területén házhozszállítást is végezne. A pályázat a felhívás ellentmondásossága miatt, amely alapján a piacszervező nem vehet részt még közvetett módon sem a termékek értékesítésében, és ezáltal a REL pénzügyi fenntarthatósága nem biztosítható, még nem került benyújtásra, így jelenleg vizsgáljuk, hogy milyen pályázati forrás teszi lehetővé annak elindítását.

6.2. Alkonyatipar fejlesztése

- A **Szent Márton Járóbeteg Központ** pályázatot nyújtott be a **EFOP-2.2.19-17** programra 86 millió Ft értékben a 7 éves működés során amortizálódott **eszközállomány pótlására**, valamint a járóbeteg központ által kiemelt területként kezelt bőrgyógyászati szakmacsoport fejlesztésére. A pályázat szükséges ahhoz, hogy a központ szolgáltatási színvonala fennmaradjon, és alkalmas legyen arra, hogy speciális bőrgyógyászati szolgáltatások nyújtásával fenntartható módon működhessen.
- Az **EFOP-1.8.7-16** programra jelenleg készítjük elő 90 millió Ft-os költséggel a **Járási Szenvedélybetegség Megelőző és Kezelő Iroda** kialakítását, amely amellett, hogy a térség lakosságának ellátási színvonalát növeli, lehetőséget teremt a bevont orvosok béren kívüli juttatásával a meglévő, és kiemelkedően széles szakorvosi gárda megtartását az intézményben.
- A **termál területre** engedélyezett szálloda áttervezését követően szükséges egy befektetési ajánlat kidolgozása. ezek együttes költsége 25 millió Ft, amely nélkülözhetetlen a befektetőkereséshez az „**Idős Hotel**” vonatkozásában. A befektető bevonását nagyban segítené, ha az önkormányzati tulajdonú területen a **közműveket, valamint egy termál fürdőtavat** ki tudnánk alakítani.
- Az alkonyatipar fejlesztés tekintetében a magas minőségű egészségügyi és kulturális szolgáltatások mellett a legnagyobb hangsúlyt arra kívánjuk fektetni, hogy a vendégek csatlakozni tudjanak a városi közösségekhez. Ennek kapujaként a Gyümölcsoltó Boldogasszony Plébánia szolgálna, amely a szakrális mellett számos karitatív funkciót is megvalósít. Az egyházközséghez tartozik a tudományosan igazolt **XIII. sz.i kápolna**, amelyet a XIX. sz. ban bővítettek kereszthajóval és a régi formának megfelelő ötszögű szentéllyel. A belső tér régészeti feltárása megtörtént a kiviteli tervek szerinti felújítás megvalósult, de szükséges lenne a belső terv szerinti orgona és bútorzat elkészítése. Hátra maradt a templom külső falkutatás befejezése, teljes homlokzati és torony felújítás a sekrestyét kivéve.
- **Boldogasszony Ház** a lelkeségi csoportok (Mécs család közösség, Kalász csoport működése, Gyertyaláng kisegyüttes és Cantate kórus próbái), a szociális programok (népi táncsoportok próbái, Kismama torna, a mindennapos szociális étkeztetést biztosító Szent Márton Asztala) kiszolgálásához szükséges. A 231 m² nettó terület nagy része felújításra került, a falak külső hőszigetelése, pala héjazat és gázkazán cseréje, tetőtéri szobák burkolat felújítása, valamint a kosárlabda pálya gumis borítása megoldandó feladat.
- A felújításra szoruló **plébánia** a lelkipásztori irodáknak, kiszolgáló helységeknek és egy 57 m²-es krízis szállásnak szeretne helyet adni. Pillanatnyilag az épület annyira amortizálódott, hogy teljes felújításra várakozik.
- A plébániához és a templomhoz vezető utak és terek, valamint a támfalak felújítása.

6.3. Pannonhalma Smart City program

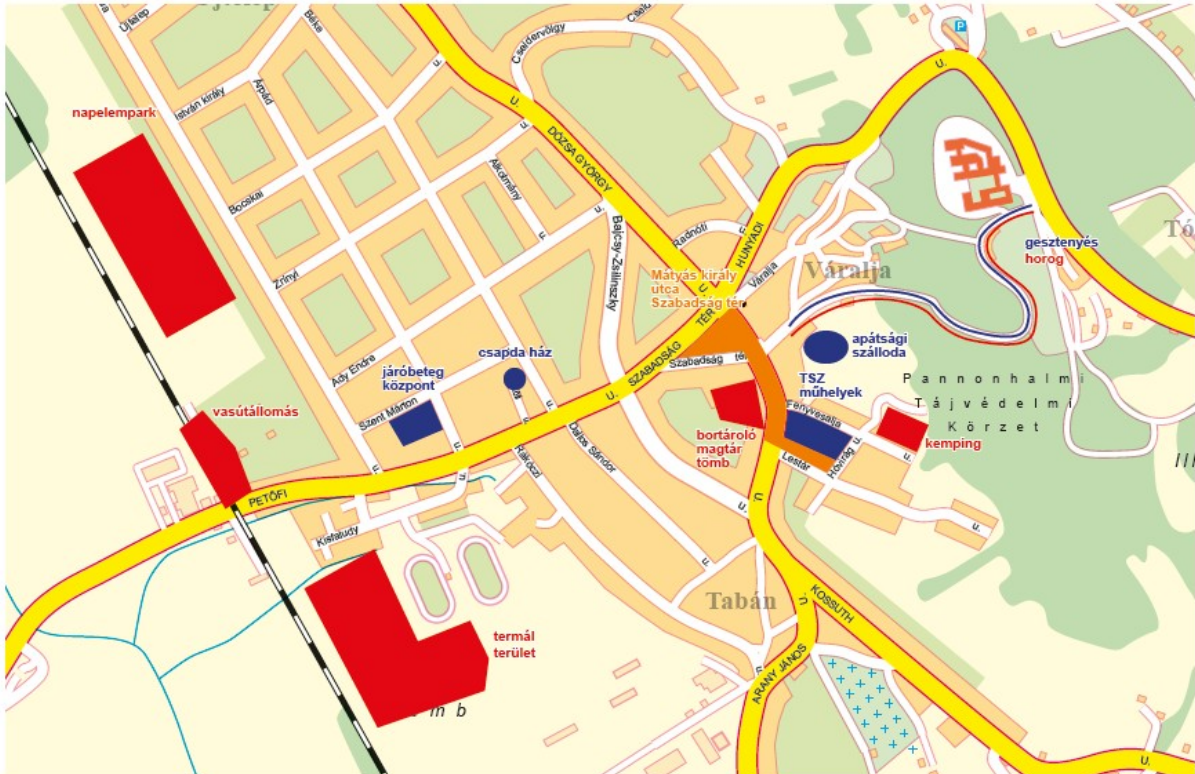
- A Pannonhalma Campus esetében a **nemzetközileg elismert előadók és mentorok**

vendéglátásának költsége meghaladja az önkormányzat és a rendezvényt támogató helyi vállalkozások teherviselő képességét. Ahhoz, hogy szintet tudjunk lépni és nemzetközileg is vonzó programkínálatot tudjunk nyújtani, a következő 3 évben 90 millió Ft-ra van szüksége az önkormányzatnak évente egyenlő arányban.

- Az engedéllyel rendelkező **napelem park** önkormányzati kialakításához 200 millió Ft támogatás, vagy befektetői forrás szükséges. Az engedélyek 2018-ban járnak le, így a projektet abban az évben szükséges megkezdeni.
- Pannonhalma a város mérete (beruházási költségek alacsonyabbak), elhelyezkedése (Széchenyi Egyetem és AUDI közelsége), a városközpont térszerkezete (forgalom teljesen kitiltható), és a valós közlekedési igények (városközpont – apátság kapcsolat megteremtése, világörökségi területek közlekedési tehermentesítése) okán alkalmas helyszíne egy **igényalapú elektromos önvezető taxi rendszer** kialakításához, és az ehhez kapcsolódó műszaki fejlesztések, társadalmi hatások kutatásához. A projekt az alábbiak szerint épülne fel:
  - 2018-ban a Széchenyi Egyetemmel együttműködésben Pannonhalma közlekedési rendszerének átfogó felülvizsgálata abból a célból, hogy az igényalapú elektromos önvezető taxi rendszer megvalósításához szükséges fejlesztések meghatározásra kerüljenek. Ennek keretében: úthálózat és csatlakozó közművek felmérése, jelenlegi közlekedési kapcsolatok és igények meghatározása, a működtetés és az igénybevétel jogi környezetének megteremtése, megvalósításhoz szükséges infrastruktúra fejlesztések meghatározása, a közlekedési igényeket legjobban kiszolgálni képes járművek paraméterezése, a fejlesztésben rejlő marketing lehetőségek feltérképezése.
  - 2019-ben kísérleti jelleggel a városközpont területén (Szabadság tér, Mátyás király utca, Fő tér, Váralja, Gesztenyés Horog, Apátsági főbejárat) a helyi lakosság és a turisták által használható önvezető elektromos taxi rendszer elindítása, a rendszer monitoringja.
  - 2020-tól a közlekedési rendszer átfogó felülvizsgálata során meghatározott infrastruktúra fejlesztések (városi elektromos hálózat fejlesztése, a város peremén gyűjtő parkoló kiépítése, buszmegállók áthelyezése, közlekedéscsillapított közterületek rehabilitációja stb.) megvalósítása, hogy az önvezető elektromos taxi rendszer az egész városra kiterjesztésre kerülhessen. A projektelem költségei az átfogó közlekedési felülvizsgálat alapján kerülnek megjelölésre.
- Ahhoz, hogy ideális letelepedési célponttá váljon a település, a Győr felé irányuló közlekedési kapcsolatban a kötőtpályás közlekedést kell erősíteni, megfelelően sűrű **ütemes menetrenddel**, valamint **vasútállomás épületének és környezetének felújításával**. A projekt az elektromos önvezető taxi rendszer 3. üteméhez kapcsolódik, ezért 2020-ban célszerű megvalósítani, mint az átfogó közlekedési rendszerfelülvizsgálat egyik fő eleme. Távlati célként a környező településeket is szeretnénk bevonni a rendszerbe, hogy a kötőtpályás közlekedésre való ráhordással csökkentsék a 82-es főút győri szakaszának terhelését.
- A Pannonhalmi Főapátság, valamint annak világörökségi és pannonhalmi városi területei kiemelkedő turisztikai szolgáltatásai és jelentős látogatóforgalma révén kiváló alapot jelentenek újszerű turisztikai megoldások alkalmazására. A monostor sokszínű történetisége és ezer éves múltja, beleértve épített örökségét is, alkalmas lenne előremutató, újszerű technológiák alkalmazására. A turisztikai útvonalak mentén – nyitott és zárt terekben egyaránt - több helyen is alkalmaznánk a virtuális valóságot, vagy a kiterjesztett valóságot nyújtotta lehetőségeket a megfelelő interaktív tartalmak fejlesztése mellett.

Az Apátság turisztikai kínálata és annak térbeli elhelyezkedése már olyan szerteágazó, hogy alapvető fontosságú az eltérő motivációval érkező 100-120 ezer látogató professzionális és jól szervezett, különböző tematikák mentén megvalósuló vezetése, irányítása, igazgatása. Ehhez egy saját igényekre szabott Tour Guide applikáció fejlesztése szükséges. Ezekkel az alkalmazásokkal, valamint célzott marketinggel elérhető a turisztikai szezon érezhető hosszabbítása, szélesítése, valamint a világörökségi és városi turisztikai területek összekapcsolása különböző tematikák mentén.

7. A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ÁTTEKINTÉSE

Kék színnel a folyamatban lévő/megvalósult, piros színnel a tervezett fejlesztések

8. ÖSSZEZÉS

Ahogy a fentiekből is látszik Pannonhalma Város Önkormányzata és a Pannonhalmi Főapátság egy egységes, átgondolt és reális városfejlesztési és turizmusfejlesztési koncepcióval rendelkezik, és csak olyan pályázatokon indulnak, amelyek ennek megvalósításához nélkülözhetetlenek.

A program sikeres megvalósítása érdekében a város létrehozta a Pannonhalma Városfejlesztő Kft-t, hogy a tervezett beruházások piaci alapon, rentábilisan működtethetőek legyenek. A keletkező bevételeket a városüzemeltetés professzionálisabbá tételére (a jelenleg a közmunkásokkal végzett közterületkarbantartás nem alkalmas a célul kitűzött városkép eléréséhez), valamint további fejlesztések végrehajtására (Váralja épületállományának megújítása bérlakások kialakítása céljából, programkínálat bővítése) fordítjuk.

A fejlesztések sikeres és szakszerű lebonyolítása érdekében a Városfejlesztő Kft az NYDRFÜ (Regionális Operatív Program közreműködő szervezet) korábbi munkatársait alkalmazza, akiknek 10 évet meghaladó tapasztalata van városfejlesztési projektek menedzsmentjében, pénzügyi elszámolásában, valamint nemzetközi projektek generálásában.

Sokáig bíztunk benne, hogy világörökségi státuszból eredő turisztikai vonzeró a városra is pozitív hatást gyakorol majd, de be kell látnunk, hogy ez nem következett be, és több ipartelepítési elképzelés is meghiúsult miatta.

A fejlődéshez saját városi arculatra, saját attrakciókra, és jobb érdekérvényesítésre van szükségünk mert az apátság tövében egy járásközpont település fekszik, amely a kormányzat támogatása nélkül nem képes a fejlődés útjára lépni.